

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2008/106/ES Evropskega parlamenta in Sveta o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov

COM(2011) 555 konč. – 2011/0239 (COD)

(2012/C 43/16)

Poročevalka: **Anna BREDIMA**

Svet Evropske unije in Evropski parlament sta 30. septembra 2011 oziroma 28. septembra 2011 sklenila, da v skladu s členoma 100(2) in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2008/106/ES Evropskega parlamenta in Sveta o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov

COM(2011) 555 konč. – 2011/0239 (COD).

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 23. novembra 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 476. plenarnem zasedanju 7. in 8. decembra 2011 (seja z dne 7. decembra) s 176 glasovi za, 3 glasovi proti in 10 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Boljše pomorsko usposabljanje bistveno prispeva k privlačnosti pomorskih poklicev v EU in je pot do večje varnosti v pomorskem prometu. Pomorsko znanje in izkušnje so strateškega pomena za ohranitev vodilnega svetovnega položaja EU na področju pomorstva.

1.2 EESO podpira osnutek direktive, ki Direktivo 2008/106/ES o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov usklajuje z manilskimi spremembami (2010) mednarodne konvencije o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje pomorščakov (konvencije STCW) iz leta 1978.

1.3 Zelo pomembno je, da države članice EU sprejmejo predlagano direktivo, saj bodo po letu 2012 zaradi začetka veljavnosti manilskih sprememb konvencije STCW za izobraževanje pomorščakov na mednarodni ravni veljali novi predpisi glede večšin, poklicnih profilov, varnosti in izdajanja spričeval.

1.4 EESO se ne strinja s predlaganim besedilom člena 15(11), da „lahko države članice odobrijo ali registrirajo kolektivne pogodbe, ki dovoljujejo izjeme glede zahtevanih ur počitka [pomorščakov]“. Direktiva EU ne sme odstopati od besedila v obstoječi mednarodni in evropski zakonodaji, tj. v konvenciji Mednarodne organizacije dela št. 180, konvenciji Mednarodne organizacije dela o delovnih standardih v pomorstvu iz leta 2006 in Direktivi 1999/63/ES. Ta direktiva o razporejanju delovnega časa pomorščakov je bila sprejeta po dolgih in napornih pogajanjih med socialnimi partnerji in je rezultat socialnega dialoga, ki bi ga institucije EU morale spoštovati.

1.5 EESO predlaga, da se v predlagani direktivi določi standardizirana oblika evidentiranja ur počitka in delovnih ur. Standardizirana oblika bi se lahko določila v skladu s smernicami Mednarodne pomorske organizacije/Mednarodne organizacije dela za oblikovanje preglednic delovnih ureditev pomorščakov na ladjah in evidenc delovnih ur ali ur počitka.

1.6 Čeprav bo konvencija STCW začela veljati 1. januarja 2012, pa EESO ugotavlja, da predlagana direktiva zaradi pripravljanih zakonodajnih postopkov Sveta EU in Parlamenta ne bo začela veljati pred julijem 2012. EESO opozarja, da bodo pri pomorski inšpekciji zunaj EU nastale težave glede novih delovnih ur pomorščakov in da pomorščaki iz EU v začetni fazi ne bodo imeli spričevala STCW 2010. Potrebna je pravna pojasnitev.

1.7 Glede ocenjevanja tretjih držav za namene priznavanja njihovih ustanov za usposabljanje in spričeval je po mnenju EESO podaljšanje roka s sedanjih treh na osemnajst mesecev ustrezno, da se upošteva velika delovna obremenitev za pomorske države in pomanjkanje sredstev v državah, ki niso pomorske države.

1.8 EESO se strinja s tem, da bodo države članice EU Evropski komisiji morale predložiti standardizirane informacije o spričevalih pomorščakov za statistično analizo.

1.9 EESO predlaga, da se v predlagano direktivo vključi opredelitev mornarja elektrotehnika v skladu z določbami konvencije STCW.

1.10 EESO Komisijo in države članice poziva, da zaradi vse pogostejših piratskih napadov po vsem svetu nemudoma razmislijo o uvedbi usposabljanja pomorščakov na področju boja proti piratstvu. Tako usposabljanje bi moralo temeljiti na najboljših praksah upravljanja ZN in mednarodnem kodeksu o zaščiti ladij in pristanišč (ISPS).

2. Uvod

2.1 Kakovostno usposabljanje pomorščakov je ključnega pomena za donosnost pomorskega prometa. Tudi v času svetovne gospodarske krize se pomorsko usposabljanje ne sme obravnavati kot strošek, ampak kot naložba. Pomorsko usposabljanje je pot do večje pomorske varnosti in zaščite.

2.2 Konvencija o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje pomorščakov (STCW), ki jo je leta 1978 sprejela Mednarodna pomorska organizacija (IMO), se nanaša predvsem na zahteve za usposabljanje častnikov. STCW je bila najprej spremenjena leta 1995, nato pa junija 2010 z manilskimi spremembami.

2.3 EESO je v svojih prejšnjih mnenjih⁽¹⁾ poudaril pomen evropskega pomorskega znanja in izkušenj ter potrebo po skladnosti direktiv EU s konvencijo STCW in po izboljšanju pomorskega usposabljanja kot enega glavnih ukrepov, da se pomorski poklici približajo mladim (konferenca o *povečanju priljubljenosti pomorskih poklicev v EU*, ki jo je 11. marca 2010 organiziral EESO). Za EU je bistvenega pomena, da ohrani število pomorščakov, tj. 250 000, ker bi hkrati s temi ljudmi izgubili še več kot dva milijona zaposlenih v pomorskem sektorju EU. Zato je izboljšanje pomorskega usposabljanja strateškega pomena za ohranitev vodilnega svetovnega položaja EU na področju pomorstva.

2.4 Osnutek direktive o spremembi Direktive 2008/106/ES ima dva cilja, in sicer poenotiti zakonodajo EU z mednarodnimi predpisi s prenosom revidirane konvencije STCW (1978) Mednarodne pomorske organizacije, ki je bila sprejeta na Manilski konferenci leta 2010, ter določiti zahteve za države članice EU za zagotovitev informacij glede spričeval in podaljšati rok za priznanje sistemov izobraževanja v tretjih državah. Novi

mednarodni standardi bodo začeli veljati 1. januarja 2012. Predlagani rok za prenos na ravni EU je 31. december 2012. Končni rezultat tega bo enotna uporaba posodobljene konvencije STCW v državah članicah EU in ustreznost usposobljenosti pomorščakov, ki delajo na ladjah pod zastavo EU, njihova spričevala pa so bila izdana v državah, ki niso članice EU.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Leta 2012 bodo veljala nova pravila za usposabljanje pomorščakov glede veččin, poklicnih profilov, varnosti in izdajanja spričeval. Usposabljanje in izdajanje spričeval sta izrednega pomena za pomorsko varnost, saj se nesreče pogosteje dogajajo, če je usposabljanje pomanjkljivo ali če pomorščaki nimajo ustreznih spričeval. Konvencija STCW Mednarodne pomorske organizacije je ena od štirih najpomembnejših konvencij na svetu; druge tri konvencije so: mednarodna konvencija o varstvu človeškega življenja na morju (SOLAS), mednarodna konvencija o preprečevanju onesnaževanja morja (MARPOL) in konvencija o delovnih standardih v pomorstvu (MLC). Ker so države članice EU tudi podpisnice konvencije, je pomembno, da sta mednarodna in evropska zakonodaja medsebojno usklajeni. S temi spremembami se uvajajo višji standardi glede zdravstvenega stanja, delovne sposobnosti in zlorabe alkohola, novi strokovni profili, npr. „kvalificirani pomorščaki“ in „častniki elektrotehniki“, usposabljanje s področja varnosti za vse pomorščake ter preprostejše in jasnejše vrste spričeval. Osnutek direktive prinaša izboljšave glede postopkov (npr. komitologije in priznavanja šolskih ustanov tretjih držav) in zahtev, da države članice predložijo statistične podatke o usposabljanju pomorščakov.

3.2 EESO podpira predlog, s katerim naj bi Direktivo 2008/106/ES o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov uskladili z manilskimi spremembami konvencije STCW. Evropski komisiji predlaga, da zagotovi ustrezno izvajanje direktive STCW v državah članicah, in vztraja, da je treba spoštovati konvencijo STCW pri ocenjevanju tretjih držav za namene priznavanja njihovih ustanov za usposabljanje in spričeval. Čeprav je predlog v veliki meri dobeseden prenos manilskih sprememb v zakonodajo EU, pa vsebuje tudi manjše spremembe obstoječih evropskih določb o priznavanju spričeval pomorščakov.

3.3 EESO ugotavlja, da je delovna skupina Evropske komisije za zaposlovanje in konkurenčnost v pomorstvu (GD MOVE) julija 2011 predstavila priporočila za prenos manilškega sporazuma h konvenciji STCW v zakonodajo EU. Standardizacija usposabljanja na mednarodni ravni omogoča, da se na evropskih ladjah zaposlujejo dobro usposobljeni pomorščaki, ne glede na to, kje se je posadka usposabljala. Tako je komisar za promet Kallas izjavil, da je „pomorski promet svetovna industrija, zato je bistveno določiti tudi minimalne standarde za usposabljanje na mednarodni ravni“.

⁽¹⁾ UL C 168, 20.7.2007, str. 50–56.
UL C 211, 19.8.2008, str. 31–36.
UL C 255, 22.9.2010, str. 103–109.
UL C 248, 25.8.2011, str. 22–30.
UL C 14, 16.1.2001, str. 41.
UL C 80, 3.4.2002, str. 9–14.
UL C 133, 6.6.2003, str. 23–25.
UL C 157, 28.6.2005, str. 42–47.
UL C 157, 28.6.2005, str. 53–55.
UL C 97, 28.4.2007, str. 33–34.
UL C 151, 17.6.2008, str. 35.

3.4 EESO je pred kratkim v mnenju o beli knjigi o prometu (mnenje o beli knjigi Načrt za enotni evropski prometni prostor – CESE 1607/2011 z dne 26. oktobra 2011; poročevalec: g. Coulon, soporočevalec: g. Back) ponovno poudaril, da bi „zakonodaja EU [...] morala biti v celoti usklajena z mednarodno zakonodajo, zlasti [...] konvencijo Mednarodne pomorske organizacije za usposabljanje in izdajanje spričeval pomorščakov“.

3.5 Najnovejše raziskave dokazujejo, da so ponarejena spričevala, zlasti spričevala mornarjev, zaskrbljujoč problem na mednarodnem trgu dela, zato je vprašljiva veljavnost spričeval mornarjev. Poleg tega zaradi kulturnih razlik in jezikovnih težav številnih mornarjev iz držav, ki niso članice EU, ter omejitev za njihovo zaposlovanje pomanjkanja mornarjev v EU ni mogoče odpraviti z zaposlovanjem teh mornarjev. ⁽²⁾

4. Posebne ugotovitve

4.1 Člen 15(9) (standardizirana oblika evidence dnevnih ur počitka)

4.1.1 Člen 15(9) ne določa standardizirane oblike evidence ur počitka in delovnih ur, ki jih morajo obvezno voditi uprave. V odstavku 7 oddelka A-VIII/1 konvencije STCW, kot je bila spremenjena z manilskimi sporazumi, se za oblikovanje preglednic delovnih ureditev pomorščakov na ladjah in evidenc delovnih ur ali ur počitka navajajo smernice Mednarodne pomorske organizacije/Mednarodne organizacije dela (MOD). Poleg tega se standardizirana oblika evidence delovnih ur in ur počitka navaja tudi v odstavkih 10 in 11 pravila 2.3 (standard A2.3) konvencije MOD o delovnih standardih v pomorstvu iz leta 2006.

4.1.2 EESO predlaga, da se v osnutku direktive določi standardizirana oblika evidentiranja ur počitka in delovnih ur. Standardizirana oblika bi se morala določiti na podlagi smernic Mednarodne pomorske organizacije/Mednarodne organizacije dela za oblikovanje preglednic delovnih ureditev pomorščakov na ladjah in evidenc delovnih ur ali ur počitka.

4.2 Člen 15(11) (ure počitka)

4.2.1 Revidirano besedilo člena 15(11) navaja, da „lahko države članice odobrijo ali registrirajo kolektivne pogodbe, ki dovoljujejo izjeme glede zahtevanih ur počitka“. To je precejšnja omejitev besedila obstoječe mednarodne in evropske zakonodaje, zlasti spremenjene konvencije STCW in konvencije MOD št. 180 (in tako tudi konvencije MOD o delovnih standardih v pomorstvu).

4.2.2 Besedilo člena 15(11) se razlikuje od določb Direktive 1999/63/ES z dne 21. junija 1999 o sporazumu o razporejanju delovnega časa pomorščakov, sklenjenim med Združenjem ladjarjev Evropske skupnosti (ESCA) in Federacijo sindikatov delavcev v prometu Evropske unije (FST). Tovrstni sporazumi se sklenejo po dolgih in težkih pogajanjih med socialnimi partnerji, končni rezultat takih pogajanj pa je občutljivo ravnovesje. Vsaka sprememba ali dopolnitev besedila sporazuma med socialnimi partnerji je možna samo v okviru razprave ali pogajanj med socialnimi partnerji. Novo in ožje besedilo člena 15(11) ni rezultat razprave ali pogajanj med socialnimi partnerji, Evropska komisija ga je predložila brez predhodnega posvetovanja s socialnimi partnerji. EESO Komisijo poziva, da upošteva določbe Direktive 1999/63/ES glede sklenitve sporazuma s socialnimi partnerji o razporejanju delovnega časa pomorščakov.

4.3 Začetek veljavnosti nove direktive

4.3.1 Manilske spremembe konvencije STCW bodo začele veljati 1. januarja 2012. Vendar pa je Evropska komisija ob upoštevanju rednega zakonodajnega postopka v Svetu EU in Evropskem parlamentu predvidela naslednjo določbo: „Ker takrat (tj. 1. januarja 2012) ta predlog še ne bo sprejet, je predvideno, da predlagana direktiva začne veljati takoj po objavi v Uradnem listu“.

4.3.2 Zaradi poznega sprejetja direktive bo nastal pravni paradoks, tj. navzkrižje med manilskim sporazumom h konvenciji STCW in revidirano direktivo o STCW, zlasti zaradi datuma začetka veljavnosti. Države članice po 1. januarju 2012 ne bodo izpolnjevale mednarodnih obveznosti, če pa ratificirajo konvencijo, pa ne bodo ravnale v skladu z obstoječo direktivo o STCW. Države članice bodo verjetno počakale na končni rezultat direktive in šele nato ratificirale manilski sporazum. Do takrat bodo ladje, ki plujejo pod zastavo EU, še naprej trgovale s tretjimi državami, ki bodo morda že ratificirale manilski sporazum. To bi lahko predstavljalo velik problem za ladje, ki plujejo pod zastavo EU, saj države zastave EU še ne bodo izpolnjevale predpisov iz manilskega sporazuma.

4.3.3 EESO opozarja, da bodo nastale težave pri pomorski inšpekciji zunaj EU, zlasti glede novih določb o urah počitka, in sicer bodo težave povezane z uporabo novih zahtev glede ur počitka. Zavedati se je treba, da bodo države, ki plujejo pod zastavo EU, morda imele težave pri pomorski inšpekciji v pristaniščih držav nečlanic EU. Pomorščaki EU morda ne bodo konkurenčni, saj v začetni fazi še ne bodo imeli spričevala STCW. Poleg tega bodo nastale težave glede veljavnosti spričeval in zaradi posledic za trajanje veljavnosti overitev, ki jih države nečlanice EU izdajo pomorščakom iz EU. Glede na vse te težave je potrebna pravna pojasnitev.

⁽²⁾ UL C 80, 3.4.2002, str. 9–14.

4.4 Priznavanje sistemov izobraževanja in izdajanja spričeval v tretjih državah

4.4.1 Glede ocenjevanja tretjih držav za namene priznavanja njihovih ustanov za usposabljanje in spričeval se v predlogu trenutno obdobje treh mesecev podaljšuje na osemnajst mesecev. Zaradi velike delovne obremenitve za pomorske države (npr. Malto) ali pomanjkanja sredstev v državah, ki niso pomorske države, nekatere države članice želijo, da se ta rok še podaljša. EESO meni, da je zaradi velike delovne obremenitve za pomorske države podaljšanje roka realna rešitev.

4.5 STCW – informacijski sistem

4.5.1 Komisija obžaluje, da ni natančnih podatkov o spričevalih. Predlaga usklajeno in dosledno primerjavo obstoječih podatkov iz nacionalnih registrov. EESO se strinja s tem, da bodo države članice EU Evropski komisiji morale predložiti standardizirane informacije o spričevalih pomorščakov za statistično analizo. Sektor bo lahko z uporabo „informacijskega sistema STCW“ Evropske agencije za pomorsko varnost kot platforme za zbiranje zahtevanih podatkov izračunal obstoječo ter ocenil prihodnjo ponudbo in povpraševanje v zvezi s pomorščaki.

4.6 Mornar elektrotehnik

4.6.1 V osnutku direktive je sicer navedeno pravilo III/7, vendar pa novi predlog direktive ne vsebuje opredelitve mornarja elektrotehnika, kot je določena s pravilom I/1 (36).

4.6.2 EESO predlaga, da se v osnutek direktive vključi opredelitev mornarja elektrotehnika v skladu s pravilom I/1 (36) v konvenciji STCW, ki naj se glasi: „mornar elektrotehnik pomeni mornarja, kvalificiranega v skladu s pravilom III/7 konvencije“.

4.7 Usposabljanje na področju boja proti piratstvu

4.7.1 EESO predvideva, da bo zaradi vse pogostejšega pojavljanja piratstva in posledic, ki jih ima za pomorščake, nujno treba uvesti usposabljanje na področju boja proti piratstvu. Zato Komisijo poziva, da to vprašanje preuči skupaj z državami članicami in pri tem upošteva ustrezne določbe iz najboljših praks upravljanja ZN (na področju piratstva) in mednarodnega kodeksa o zaščiti ladij in pristanišč (ISPS).

V Bruslju, 7. decembra 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON